

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 523/2025-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Dudíťa (sudca spravodajca) a zo sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľiek [REDACTED]

[REDACTED],
zastúpených Advokátska kancelária Prachová & Pobijak, s. r. o., Pribinova 20, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 59P/101/2022 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 59P/101/2022 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 59P/101/2022 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných priet'ahov.
3. Sťažovateľkám **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie v sume po **500 eur**, ktoré im **j e** Mestský súd Bratislava II **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava II **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľkám trovy konania v sume **1 442 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľiek do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľiek a skutkový stav veci

1. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 523/2025-11 zo 14. októbra 2025 bola prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavná sťažnosť sťažovateľiek, ktorou sa domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 59P/101/2022. Sťažovateľky žiadajú ústavný súd o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia vo výške 5 000 eur pre každú z nich, ako aj o priznanie náhrady trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka v 1. rade (matka maloletej sťažovateľky v 2. rade) podala 30. mája 2022 pôvodne na Okresnom súde Bratislava II návrh na zmenu rozhodnutia vo veci úpravy rodičovských práv a povinností k maloletej. Zároveň podala aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorého potrebu odôvodnila neadekvátnym správaním otca – odporcu a nevôľou maloletej prespávať u neho, v dôsledku čoho trpí neustálym stresom. Konanie sa aktuálne vedie na mestskom súde.

3. Sťažovateľky podrobne opisujú priebeh napadnutého konania s rekapituláciou jednotlivých procesných úkonov. V konaní bol 21. júla 2022 ustanovený opatrovník, informatívne stretnutie rodičov sa uskutočnilo 19. októbra 2022. Na výzvu súdu na predloženie dokumentov reagovala matka podaním z 10. marca 2023, ktorým zároveň podala návrh na zvýšenie výživného. Prvé pojednávanie vo veci bolo uskutočnené 29. marca 2023. Podaním z 30. mája 2023 sa otec vyjadril k veci samej a zároveň podal návrh na uloženie výchovného opatrenia. Ďalšie pojednávanie nariadené na 31. máj 2023 bolo zrušené. Nové pojednávanie bolo uskutočnené 6. júna 2023. Otec podal 13. júna 2023 návrh na nariadenie neodkladného opatrenia. Ďalšie pojednávanie vo veci sa uskutočnilo 11. septembra 2023 a bolo odročené na neurčito z dôvodu vykonania znaleckého dokazovania, ktoré mestský súd nariadil uznesením zo 16. októbra 2023.

4. Po rozhodovaní o žiadosti sťažovateľky v 1. rade o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, ktorej nebolo vyhovené, nariadil mestský súd pojednávanie na 5. marec 2025, t. j. skoro po dvoch rokoch, ktoré sa neuskutočnilo na žiadosť otca odôvodnenú jeho pracovnou vyťaženosťou. Aj ďalšie pojednávanie nariadené na 2. apríl 2025 bolo zrušené z dôvodov na strane otca a odročené na 5. máj 2025. Pojednávanie nariadené na 5. máj 2025 bolo opätovne odročené. Mestský súd následne 16. júna 2025 uskutočnil pojednávanie, ktoré odročil na 24. september 2025. Podľa zistenia ústavného súdu bolo aj posledné uskutočnené pojednávanie odročené na 3. november 2025.

5. Sťažovateľky argumentujú, že konanie trvá už viac ako 3 roky a dosiaľ nie je právoplatne skončené. K neprimeranému predlžovaniu tohto konania dochádza v dôsledku toho, že mestský súd pravidelne vyhovel žiadostiam otca o odročenie pojednávania len z dôvodu jeho pracovnej vyťažnosti. Konanie v tejto veci je poznačené niekoľkými obdobiami, v ktorých mestský súd vôbec nekonal, ale i neefektívnou činnosťou tohto súdu. Predmetom konania je vec týkajúca sa maloletých, tzn. mimoriadne citlivá, ktorá nie je právne ani skutkovo zložitá, a súd by mal v tomto konaní postupovať s mimoriadnou starostlivosťou.

II.

Vyjadrenie mestského súdu

II.1. Vyjadrenie mestského súdu:

6. Predsedníčka mestského súdu vo vyjadrení podrobne popísala priebeh preskúmaného konania a k vyjadreniu pripojila chronologický prehľad procesných úkonov a vyjadrenie zákonnej sudkyne. Z vyjadrenia vyplýva, že mestský súd vyhlásil na pojednávaní 3. novembra 2025 meritórne

rozhodnutie (z dôvodu jeho písomného vyhotovovania nemohol byť spis v predmetnej veci zaslaný ústavnému súdu). Mestský súd uviedol, že v priebehu preskúmaného konania bolo súbežne vedené konanie vo veci výkonu rozhodnutia k maloletej, ktoré bolo právoplatne skončené uznesením č. k. 59Em/3/2023-66 z 3. októbra 2023, ako aj konanie o uloženie výchovného opatrenia skončené rozsudkom č. k. 59P/92/2023-47 z 30. októbra 2023, ktorým bola uložená povinnosť podrobiť sa sociálnopsychologickému poradenstvu účastníkom konania, teda ako rodičom, tak i maloletej, ktorého účel sa podľa poslednej správy z 27. augusta 2025 nedarí naplniť z dôvodu nezáujmu účastníkov konania.

7. Mestský súd nariadil pojednávania priebežne v nadväznosti na priebeh dokazovania a s ohľadom na aktuálnu situáciu v rodine, ako aj priebeh odporúčaného a následne nariadeného poradenstva. Snažil sa o dosiahnutie zmierlivého riešenia konfliktov medzi rodičmi, pričom paralelne prebiehalo konanie o uloženie výchovného opatrenia, ktorého priebeh i výsledky boli relevantné pre predmetné konanie. Pred pojednávaním 29. marca 2023 došlo k realizácii informatívneho stretnutia rodičov v rámci tzv. Cochemskej praxe, pričom súdny koordinátor pre rodinné záležitosti následne s touto rodinou pracoval. Tvrdenie o neúčelnom odročovaní pojednávania v tejto veci považuje mestský súd za nepravdivé. V tejto súvislosti poukázal na to, že prvýkrát požiadal otc o odročenie pojednávania 5. marca 2025 z dôvodu nemožnosti dodržať zákonnú päťdňovú lehotu na prípravu pred pojednávaním, na ďalšie pojednávanie konané 2. apríla 2025 sa ospravedlnil z dôvodu kolízie pojednávania a pojednávanie nariadené na 5. máj 2025 bolo zrušené z dôvodu zhoršenia zdravotného stavu právnej zástupkyne matky (sťažovateľky v 1. rade). Ďalšie pojednávanie sa uskutočnilo 16. júna 2025 napriek žiadosti otca o jeho odročenie pre neprítomnosť jeho právneho zástupcu na území Slovenskej republiky. Na pojednávaní 3. novembra 2025 bol vo veci samej vyhlásený rozsudok.

8. Zásadný vplyv na preskúmané konanie má eskalovaný rodičovský konflikt, v dôsledku ktorého maloletá odmietala kontakt s otcom, resp. zhoršil sa ich vzájomný vzťah. Mestský súd sa musel zaoberať množstvom podaní účastníkov tohto konania, o čom svedčí aj rozsah spisu v tejto veci, ktorý má cez 1000 strán. Vo veci bolo vykonané obsiahle dokazovanie vrátane znaleckého dokazovania z poradenskej psychológie s obmedzeným nízkym počtom znalcov zapísaných do zoznamu (6 znalcov pre Bratislavu). Účastníci konania sa svojvoľne prestali dostavovať na súdom uložené výchovné poradenstvo. S prihliadnutím na uvedené podľa predsedníčky mestského súdu možno predmetnú vec označiť za zložitejšiu. Na dĺžku predmetného konania, ktorá sa môže javiť na prvý pohľad ako neprimeraná, mal zásadný vplyv rodičovský konflikt prejavovaný v odmietaní otca maloletou, ktorý bolo potrebné reparaovať zo strany súdu, a z toho plynúci časový aspekt, keď bolo vo veci možné rozhodnúť (potreba odborného poradenstva, nariadenie výchovného opatrenia), ako aj správanie samotných účastníkov konania. V súvislosti s celkovou dĺžkou konania poukázala aj na odôvodnenie uznesenia ústavného súdu č. k. III. ÚS 144/2021-24 zo 16. februára 2021, v ktorom zdôraznil vo vzťahu k významu sporu, že v danom prípade primárne nejde o záujem na tom, aby bola vec čo najskôr právoplatne skončená, ale predovšetkým na tom, aby počas celého štádia rodičovského konfliktu, ktorý môže presahovať rámec viacerých konaní, orgány súdnej moci konali tak, aby sa vzťah rodiča s maloletým dieťaťom realizoval v súlade so záujmom dieťaťa.

9. Podľa predsedníčky mestského súdu boli jednotlivé procesné úkony vykonávané priebežne v primeraných referenčných dobách s poukazom na početné podania účastníkov založené do súdneho spisu krátko pred termínom pojednávania, keď navyše v priebehu konania došlo aj

k rozšíreniu predmetu konania, čo vyvolalo potrebu vykonania ďalšieho dokazovania. Vzhľadom na uvedené ústavnú sťažnosť v predmetnej veci nepovažuje za dôvodnú, keďže predmetné konanie nie je možné posudzovať izolovane, keď štátne orgány konajú a podnikajú množstvo opatrení na ochranu práv sťažovateľiek. Vo vzťahu k požadovanému primeranému zadost'učineniu mestský súd uviedol, že v tomto prípade k záveru o vzniku nereparovateľnej ujmy na strane sťažovateľiek nie je možné dospieť. Samotnú požadovanú sumu primeraného finančného zadost'učinenia považuje za neprimeranú a neopodstatnenú.

10. Ústavný súd nepovažoval za účelné vyzývať sťažovateľky na zaujatie stanoviska k vyjadreniu predsedníčky mestského súdu, keďže jeho obsah nevedol k pochybnostiam o potrebe vyhovieť ústavnej sťažnosti v jej esenciálnej podstate (porušenie označených práv).

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

11. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu všeobecného súdu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a preto pristúpil k posúdeniu veci samej.

12. Podstata námietok sťažovateľiek v súvislosti s namietaným porušením ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote je založená na tvrdení o nekonaní, resp. o neefektívnej činnosti mestského súdu v napadnutom konaní, ktoré je svojou povahou kategóriou konania vyžadujúcou si rýchlejší postup konajúceho súdu.

13. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť.

14. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

15. Z hľadiska právnej a faktickej zložitosti veci ústavný súd uvádza, že z právneho hľadiska nejde o náročnejší, resp. zložitejší spor, ale ide o spor tvoriaci súčasť štandardnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Vzhľadom na nevyhnutnosť zohľadňovania záujmu maloletej sa konanie javí ako skutkovo zložitejšie, na čo napokon vo svojom vyjadrení správne poukázal aj mestský súd. V napadnutom konaní je totiž viditeľný rodičovský konflikt a odmietanie otca maloletou, čo sú okolnosti, ktoré neprispievajú k rýchlemu ukončeniu súdneho konania, ich vyhodnotenie a prípadné odstraňovanie prekážok realizácie styku rodičov s maloletou je možné len v súčinnosti

s príslušnými odborníkmi, ale taktiež obidvomi rodičmi. V tejto súvislosti možno poukázať aj na nariadené znalecké dokazovanie súvisiace s konfliktom rodičov či rozsiahlosť samotného spisu.

16. Súčasťou prvého kritéria je aj povaha prerokúvanej veci. Z hľadiska povahy veci ide o konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, konkrétne zmenu úpravy styku rodičov s maloletou, ktorého predmet bol v priebehu konania rozšírený o návrh na zvýšenie výživného, typovo teda ide o konanie, ktorému je potrebné venovať zvýšenú pozornosť a konať promptne.

17. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priťahom. Ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by signalizovali akýkoľvek priamy podiel sťažovateľiek ako účastníkov konania na predĺžení napadnutého konania. Takouto skutočnosťou nemôže byť využívanie zákonných oprávnení na podanie návrhov (návrh na zvýšenie výživného či návrh na prijatie neodkladného opatrenia, návrh na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov). Skutočnosti faktického správania sťažovateľky v 1. rade v kontexte odmietania prijatých výchovných opatrení, ktoré by mohli prispieť k rýchlejšiemu usporiadaniu pomerov medzi účastníkmi tohto konania, a tým i realizácii styku maloletej s rodičmi v súlade s jej najlepšimi záujmami, boli však, ako to je uvedené ďalej, ústavným súdom vyhodnotené ako majúce podstatný vplyv predovšetkým na rozhodnutie o požadovanom finančnom zadosťučinení.

18. Konanie na mestskom súde trvalo do rozhodnutia viac ako tri roky a päť mesiacov. Od podania návrhu na začatie konania až do prvého výsluchu účastníkov konania ubehlo takmer 5 mesiacov a až po ďalších 5 mesiacoch mestský súd nariadil prvé pojednávanie vo veci, čo je vzhľadom na povahu konania týkajúceho sa rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu neprímerane dlhé časové obdobie, ktoré negatívne vplyva nielen na rodičov, ale neupravená otázka osobnej starostlivosti a výkonu rodičovských práv odporuje najlepšiemu záujmu dieťaťa. Vo vzťahu k znaleckému dokazovaniu ústavný súd pripomína, že všeobecný súd v rozsahu svojej právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu znalca pri vypracovaní znaleckého posudku (III. ÚS 111/01). V preskúvanom konaní postup súdu v rámci fázy znaleckého dokazovania trvajúci jeden rok nemožno považovať za efektívny. Po doručení znaleckého posudku mestský súd navyše ďalšie úkony smerujúce k rozhodnutiu vo veci samej vykonal až po 7 mesiacoch. Relevantnou v tejto veci sa javí aj skutočnosť, že od vydania rozsudku vo veci výchovného opatrenia z 30. októbra 2023 v konaní iniciovanom otcom maloletej do 12. septembra 2024 (doručenia znaleckého posudku) uplynul už dostatočne dlhý čas, aby si mestský súd mohol vyhodnotiť efektívnosť uloženého výchovného opatrenia vo vzťahu k predmetu preskúvaného konania a v súlade s týmto záverom pripraviť relevantné podklady pre svoje rozhodnutie vo veci samej na jedinom pojednávaní. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína svoju judikatúru, podľa ktorej povahu zbytočných priťahov v konaní, ktoré porušujú základné právo účastníka konania podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, majú aj kratšie obdobia nečinnosti všeobecného súdu v konaní, ak sa vyskytujú častejšie, takže vo svojom súhrne ovplyvnia celkovú dĺžku konania a sú príčinou neprímeranej doby prerokovania veci (III. ÚS 56/02). K rozhodnutiu o merite veci v tomto konaní došlo až po vykonaní ďalších dvoch pojednávaní (16. júna 2025 a 24. septembra 2025) a po podaní ústavnej sťažnosti na pojednávaní 3. novembra 2025.

19. Ústavný súd zistil obdobia nečinnosti i neefektívnej činnosti v postupe mestského súdu, ktoré mali výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku konania, čo nie je v súlade so základným právom sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných priťahov a právom na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote, preto ústavný súd rozhodol, že mestský súd v napadnutom konaní

porušil základné právo sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1).

20. Pre úplnosť ústavný súd s prihliadnutím na citlivosť prerokovávanej veci uvádza, že najlepší záujem dieťaťa, ktorý je leitmotívom rozhodovacieho procesu týkajúceho sa maloletého zo strany ktoréhokoľvek orgánu verejnej moci, je realizovateľný len za podmienky náležitej spolupráce oboch rodičov dieťaťa. Najlepší záujem dieťaťa pritom nemožno stotožňovať so záujmom toho-ktorého rodiča dieťaťa. Aj v týchto konkrétnych súvislostiach vyznieva naliehavo potreba zachovania vzájomnej úcty a rešpektu nielen medzi účastníkmi konania navzájom, ale aj vo vzťahu k súdnym či iným orgánom a subjektom podieľajúcim sa na rozhodovacom procese, a to v záujme zaistenia transparentného, stabilného a jasného usporiadania právnych pomerov v rodine, čím sa zabezpečí zdravý vývoj samotného dieťaťa, o ktorého najlepší záujem v napadnutom konaní ide.

21. Aj keď mestský súd 3. novembra 2025 vo veci rozhodol, jeho rozhodnutie dosiaľ nenadobudlo právoplatnosť, teda naďalej sa vo veci koná, preto ústavný súd vyhovel návrhu sťažovateľiek na vyslovenie príkazu konať v zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy (výrok 2).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

22. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020).

23. V prerokúvanom prípade podľa názoru ústavného súdu prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. V tejto súvislosti ústavný súd zohľadnil v prvom rade povahu konania (úprava rodičovských práv a povinností k maloletej a zvýšenie výživného), jeho celkovú dĺžku (tri roky a päť mesiacov) a konštatovanú skutkovú zložitost' veci, ako aj správanie sťažovateľiek pri realizácii uloženého výchovného opatrenia, ktoré malo priamy vplyv na predmet tohto konania. V týchto okolnostiach je primerané priznanie finančného zadosťučinenia vo výške po 500 eur každej zo sťažovateľiek, ktoré bude povinný uhradiť mestský súd v zmysle § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (výrok 3). V prevyšujúcej časti návrhu na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd nevyhovel (výrok 5).

V.

Trovy konania

24. Ústavný súd priznal sťažovateľkám (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 1 442 eur.

25. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľiek ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (§ 11 ods. 3). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 je vo výške 371 eur (znížená o 50 % v sume 185,50 eur) a hodnota režijného paušálu je vo výške 14,84 eur. Sťažovateľkám vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2025

(prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu) vrátane príslušnej sadzby dane z pridanej hodnoty, pretože právny zástupca je subjektom registrovaným pre daň z pridanej hodnoty ako jej platiteľ. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľiek (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (výrok 4).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. novembra 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu